

Discurs del president de la Generalitat a l'acte de celebració dels dos anys de l'acord del Tinell (Barcelona, 13 de desembre de 2005)

En començar la meva intervenció no puc deixar de recordar, mirant enrera, alguns dels moments de la història d'aquesta sala on som, d'aquest Tinell on som. Perquè fa res més que 30 anys el rei d'Espanya que tot just acabava de ser nomenat, va ser rebut aquí i va ser rebut aquí perquè l'Ajuntament estava ocupat pels funcionaris que en aquell moment estaven lluitant per la creació del seu sindicat i que van ser fets fora de l'Ajuntament a cops de gasos lacrimògens.

Però també recordo una data més recent i en certa forma més trista. És l'homenatge que li vam fer gairebé fa 20 anys a la Maria Aurèlia Capmany quan va morir. Aquí es va fer el funeral, aquí va parlar tothom de la meva regidora de Cultura. I no puc començar parlant aquí sense d'alguna forma retre homenatge a aquella persona i retre també unes paraules de respecte a les coses que en aquesta casa han passat.

Avui celebrem el segon aniversari d'un acord polític que, si nosaltres volem, està destinat a deixar una petjada profunda en la vida de Catalunya.

Com fa cent anys...

Quan en aquest país tot semblava començar de nou.

No dic que ara tot hagi de recomençar...

Però sí que dic que, si volem, la nostra empremta serà duradora.

Gràcies al Tinell, Catalunya és governada per primer cop per les esquerres, sota la forma d'un veritable govern de coalició, i sorgit d'una alternança política democràtica.

És un fet sense precedent al nostre país. Encara que sembli mentida: una alternança entre el centre-dreta i les esquerres, en condicions de normalitat democràtica i institucional, no s'havia produït mai a Catalunya.

El Pacte del Tinell va fer possible un Govern que és expressió d'una Catalunya plural.

D'una Catalunya lliure de les hipoteques que en els vuit anys anteriors limitaven la nostra capacitat de maniobra en el terreny estatutari i també en el de la governació.

L'Acord del Tinell vol sintetitzar tres visions de Catalunya que són fruit de les tradicions històriques de les esquerres catalanes.

Una visió socialdemòcrata, centrada en garantir i fer efectius els drets socials: l'educació, la salut, el benestar, i l'ambició pel progrés econòmic i l'equilibri del conjunt de territoris del país...

Una visió republicana, orientada a la plena realització dels drets nacionals i amarada dels valors laics...

I una nova visió ecosocialista, guiada per l'afany d'incorporar els nous drets socials i ecològics ...

En aquesta pluralitat de cultures i tradicions polítiques ens trobem còmodes, francament. Molt còmodes.

Res del que ha succeït en aquests dos anys ens fa pensar que ens haguéssim equivocat. Al contrari.

Amb el Tinell fèiem possible que Catalunya comencés a canviar el paradigma amb el que es pensa a sí mateixa i amb el que dibuixa els seus horitzons.

El primer i més rellevant d'aquests canvis és que s'ha acabat amb el monopoli dels símbols del país per part d'una única força política.

S'ha trencat l'associació "catalanisme igual a nacionalisme moderat i conservador" que havia imperat durant 25 anys.

Fins a tal punt havia imperat aquesta identificació que a molts els pot semblar que avui tots ens hem tornat nacionalistes. No. No és això.

És, senzillament, que el nacionalisme ha deixat de patrimonialitzar el Catalanisme. I això és bo pel país.

Una segona conseqüència del Tinell:

s'ha alterat l'agenda política de tots els partits per al mig i el llarg termini.

Perquè l'acció de govern ha basculat cap a la prioritat social i de progrés.

El combat de les idees s'està desplaçant poc a poc del terreny de la identitat al de les polítiques.

Ara estem proposant al poble de Catalunya els projectes polítics i socials que han d'assegurar el futur de tots els ciutadans, sense exclusions.

I aquest canvi de mentalitat ha propiciat una forma diferent d'encarar les demandes en matèria d'autogovern:

Hem passat de la queixa i del regateig permanent, a la proposta.

I hem aprovat una proposta d'Estatut que marcarà un abans i un després en la política catalana, però també en la política espanyola en general.

No en dubteu.

L'Estatut és un pas decisiu en la millora de l'autogovern i del finançament.

I també és una proposta per resoldre l'encaix de Catalunya a Espanya, fent emergir com a possibilitat real l'Espanya plural que fins ara ha estat més un desig pietós que no pas una realitat legal i efectiva.

No fa molt un catedràtic de Dret Polític treia a la palestra la decepció d'Azaña, que havia estat el defensor de l'Estatut del 32, al final de la guerra, i algú més pontificava que des de l'exili més d'un republicà admetia que si el franquisme "solucionava" definitivament el problema de Catalunya, potser tots els patiments de la guerra havien servit per a alguna cosa. M'estalvio el comentari.

El diumenge, amb la Diana, vam dur els néts al Castell de Montjuïc, vam baixar a l'esplanada dels fosos, on hi fan tir amb arc, i no els vam poder dir, perquè encara no tenen l'edat, que l'antecessor de l'avi, tot just el tercer president anterior, havia estat afusellat sense pròpiament judici en aquell indret. Ja tindran temps de saber-ho sense esglai – sense esglai perquè el que ara estem fent, amb tot i les passions que està aixecant a Catalunya i a Espanya, és la base per a la franca admissió de Catalunya

com a poble en una Espanya de caràcter federal, conscient i orgullosa de la seva diversitat.

Poso el temps per testimoni del que acabo de dir.

Un cop vaig dir que el que era bo per Catalunya ho era per Espanya. Aleshores, quan Barcelona s'afanyava a preparar els Jocs Olímpics, aquelles paraules van ser ben rebudes i enteses. Doncs ara les meves paraules també ho han de ser: el que Catalunya està proposant és bo per Catalunya i ho serà per a tots els pobles d'Espanya.

I no em refereixo solament a l'Estatut. Em refereixo a la nova manera de governar. Som conscients que la prova del nou del nostre govern no és l'Estatut sinó la capacitat de governar millor i, sobretot, de fer palès el patriotisme derivat d'una percepció nítida de les noves realitats que han de fer del nostre país una terra envejada des de fora i defensada pels seus ciutadans com la base essencial de la seva felicitat com a persones vivint en societat.

Aquest és el repte.

D'aquí a uns anys, s'ha de poder dir que amb el nou Govern, el govern Catalanista i d'Esquerres, Catalunya està donant un tomb decisiu en 4 qüestions clau:

- En qualitat democràtica
- En competitivitat econòmica
- En cohesió social
- En l'equilibri dels territoris

Catalunya està en condicions de trobar la seva pròpia fórmula de combinar progrés, integració i equilibri, de trobar el model català de societat oberta i avançada.

Perquè la Catalunya real és una societat plural en demandes, en identitats i en aspiracions.

Hi ha, doncs, una nova agenda política.

La de les reformes polítiques i socials que necessitem per a expressar aquesta diversitat, garantir la seva cohesió interna i assegurar la igualtat de drets i oportunitats.

Els patriotismes reals i efectius són els que han creat la convicció generalitzada de que el país és responsable d'una part almenys de la nostra autoestima personal.

La nostra agenda persegueix la generació de noves seguretats, basades en l'extensió del benestar, de la salut, l'educació, d'un sistema propi de seguretat en sentit estricte gràcies al desplegament de la policia autonòmica i d'una justícia més propera i eficient.

Això és fer pàtria en el món d'avui.

En la nova agenda política instaurada pel Pacte del Tinell, escoles, centres socials i de salut i policia i justícia properes, són la clau de la cohesió.

És per aquí que s'arriba al patriotisme civil.

És a partir d'aquí que els ciutadans se senten orgullosos de pertànyer a una determinada comunitat.

En definitiva: l'alternança en la Generalitat ha eixamplat l'espai del catalanisme, l'ha fet més independent dels partits i l'ha girat cap a una orientació social indiscutible.

Dos anys de Govern: bon moment per a posar de relleu en què consisteix el nou estil del govern.

- Hem demostrat rigor en la gestió. Hem demostrat que es podia reduir l'endeutament i al mateix temps duplicar la inversió pública.

(invertim el doble per habitant que fa tres anys. I això, a la llarga ho veurà tothom.)

- Hem demostrat transparència: és possible ampliar progressivament els espais de responsabilitat política i els instruments de rendiment de comptes del Govern.

I al mateix temps enfortir la governabilitat del nostre sistema democràtic.

- Hem demostrat coratge polític: És a dir, hem provat que es poden afrontar els temes difícils, fins i tot aquells que sabem que tenen solucions d'un cert cost social.

- Sabíem que la situació de les nostres presons era insostenible i avui tenim cinc noves presons en marxa i dues més previstes – comptin que hi ha encara 5.000 places per a 8.000 interns.

- Sabíem que no podíem ajornar la planificació estratègica dels nostres recursos energètics i avui tenim el Pla de l'Energia de Catalunya més ambicions dels darrers 25 anys.
- Sabíem que calia aturar els abusos mediambientals i urbanístics que el territori ha patit els darrers anys i amb la Xarxa Natura 2000 demostrarem que el respecte al medi natural pot ser sinònim de creixement i qualitat.
- Per això la substitució de l'urbanisme extensiu, que ha duplicat en 25 anys el sòl urbanitzable de Catalunya, per l'intensiu d'alta qualitat
- Per això les mesures de preservació de més de 50 Km al litoral.
- Acabem de presentar el primer Pla Integral d'Infraestructures de Transport que ha tingut Catalunya, que inclou l'Eix de l'Ebre, l'Eix Pirinenc i l'Eix de l'agricultura, entre Reus i la plana de Lleida, així com l'Eix Diagonal entre Igualada i Manresa.
- El 2005 superarem de llarg el ritme de licitació de l'anterior govern. Ho acaba de certificar la Cambra de Contractistes.
- A finals de 2003 només estaven en construcció els jutjats d'Amposta i a finals de 2005 es troben en procés d'adjudicació o construcció una quinzena d'edificis judicials.

- Amb l'arribada a Barcelona, els mossos ja són presents al 75% del territori de Catalunya, presten els seus serveis al 65% de la població, i s'acosta amb pas segur la culminació del desplegament al 2008 que és més a prop.
- Disposem d'una xarxa de biblioteques públiques que s'està ampliant amb 76 noves biblioteques.
- L'acceleració de les construccions escolars és una realitat amb l'entrada en funcionament de 67 nous centres aquest curs.
- Hem desplegat la xarxa pública de Banda Ampla Rural a les comarques de Ponent, Alt Pirineus i Aran, Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre.
- I estem assolint les previsions del Pla d'Inversions Socials: les 1.500 places d'atenció residencial que es preveien fa un any, avui són una realitat.

El govern (nascut del pacte) del Tinell està millorant la qualitat i l'extensió dels serveis públics en un context de fort canvi demogràfic, mancat d'estabilitat demogràfica.

- Ha estat possible augmentar un 6% l'activitat quirúrgica i al mateix temps reduir un 6% el temps d'espera per operar.

- Hem pogut atendre el creixement de 25.000 alumnes als centres docents públics de Catalunya, adaptar la plantilla d'educació a aquest repte i al mateix temps reduir el nombre de mestres interins.
- Hem preparat el sistema educatiu per rebre l'alumnat d'altres països amb 1.000 aules d'acollida i al mateix temps hem vetllat pels seus estàndards de qualitat.

Que Catalunya pot ser més competitiva del que era fa cinc anys

Que el respecte al medi ambient no és incompatible amb el creixement econòmic i la construcció de noves infraestructures.

Que una política social eficient, és una gran inversió productiva.

Que estem preparats per definir noves estratègies de creixement econòmic en el marc de l'Euroregió Pirineus - Mediterrània.

Que som fidels al nostre compromís de treballar en estreta aliança amb els ajuntaments i d'obrir nous camins a la devolució de competències i recursos als governs locals.

Amb els ajuntaments:

- hem posat en marxa 40 borses d'habitatge,
- hem acordat convenis per a la construcció del 60% de les llars d'infants que construirem aquesta legislatura,
- hem abordat la reforma dels barris en situació de risc,

- hem acordat els nous sistemes territorials de salut.

Governar també vol dir aprendre.

- Hem pogut desenvolupar una política de sòl més sostenible i al mateix temps iniciar 15.000 nous habitatges de protecció oficial.
- Hem frenat el creixement dels residus municipals i incrementat la recollida selectiva, que per primera vegada supera el 25%.

I, més enllà de la millora dels serveis, aquest Govern ha plantejat actuacions a llarg termini, de caràcter estratègic.

Les hem abordat malgrat les insuficiències econòmiques i competencials actuals, que fonamenten la proposta de nou Estatut.

Només uns exemples.

- Les actuacions de millora de 30 barris d'arreu de Catalunya.
- La política de suport a les famílies amb per tal d'universalitzar l'atenció a les persones dependents.
- El Pacte Nacional per l'Educació.
- La descentralització del sistema de salut.

- l'Acord estratègic per a la Internacionalització de l'Economia.

Aquests son temes de llarga durada, basats en la convicció

I avui la força del Pacte del Tinell no es basa en la seva rigidesa, sinó en la seva capacitat d'adaptació a les circumstàncies canviants.

Hem canviat el sistema de govern per agilitar les seves decisions, i funciona millor

Hem après a gestionar la relació entre els socis

Fins i tot les discrepàncies poden tenir un costat positiu, si la decisió que en resulta incorpora les sensibilitats presents a la ciutadania, com és el cas.

Nosaltres podem dir:

Avui sabem com governar Catalunya, sabem quins són els instruments per fer-ho: estem més preparats per afrontar les necessitats de la ciutadania i per respondre a les seves expectatives.

El govern treballa sobre la base dels 7 milions de ciutadans i sobre la base dels 7 territoris d'aquesta Catalunya que ha emergit davant nostre reclamant més capacitat de decidir el seu futur i més sensibilitat respecte dels seus diversos territoris: l'RMB, la Catalunya Central, els Pirineus i l'Aran, les Terres de Lleida, l'Alt i el Baix Camp, les comarques gironines i les Terres de l'Ebre.

Catalunya no pot anar a dues velocitats: ni en la força dels seus territoris, ni en el seu creixement econòmic, ni en la incidència de les seves polítiques.

Avançar cap a una veritable igualtat d'oportunitats (es visqui on es visqui) i es sigui o no part de les edats difícils: la infància, la joventut entre l'estudi i el treball i la llarga vellesa que comença als 55 anys (i sinó pregunteu als acomiadats de Seat) ...

Avançar, dic, en aquests estrats de població esdevé imprescindible per una Catalunya decidida a transformar la nació en un referent significatiu de la millora individual i familiar.

Vaig acabant.

Ara fa un any, en el primer aniversari de l'Acord del Tinell, deia que *no podem estar retenint sempre les nostres emocions.*

“Jo crec que hi ha un temps per a cada cosa, hi ha un temps per al treball, un temps per a les preocupacions...

però hi ha un temps també per la celebració i el sentiment.

Sentiments d'orgull i de gratitud.”

Per això no em vull estar de reconèixer, aquesta tarda, les aportacions que a l'empresa que compartim han fet i fan persones de dins i de fora del govern:

Tant Josep Lluís Carod-Rovira, Joan Puigcercós i José Montilla, des de fora, com dins del govern, Josep Bargalló i Joan Saura i tota la resta dels membres del govern.

I evidentment els 155.000 treballadors i professionals de la Generalitat.

Tenim diferències, tenim accents diversos, provenint dels quatre cantons de Catalunya,

Però ens uneix un projecte apassionant:

Fer de Catalunya una de les terres més avançades d'Europa.

Amigues i amics,

L'evidència de la feina que estem fent i la magnitud de la feina que ens proposem de fer justifiquen l'ambició de consolidar l'actual experiència de govern en una aposta estratègica de llarg abast.

Si volem, tenim a les nostres mans l'oportunitat de donar a Catalunya un projecte de progrés per a tota una generació.

Si no ho féssim perquè ens ofeguéssim en les aigües agitades de la petita política, els nostres fills i néts no ens ho perdonarien.

I menys encara no ens perdonarien que l'agitació, sempre gratuïta, la féssim nosaltres.

Si volem, doncs, tenim l'oportunitat d'orientar amb els nostres valors la Catalunya del 2010 cap a la seva plenitud nacional, el seu progrés econòmic i social, i el seu equilibri territorial i ecològic.

Finalment, ens cal intel·ligència política per navegar en situacions complexes i arriscades, com ho són les que es creen en els temps de reformes que estem vivint.

I hem de lluitar contra la ingenuïtat de creure que perquè tenim la raó ens la donaran, com ens va ensenyar el president Tarradellas.

La constitució d'un nou Govern de Catalunya, ara fa 2 anys, va suposar un canvi de ritme, tant a la política catalana com a la política espanyola, que la victòria de José Luís Rodríguez Zapatero va permetre consolidar.

La proposta catalana per a la renovació del seu autogovern i per a l'aprofundiment de la seva implicació en l'Espanya Plural ha activat el gran debat sobre el model i l'organització de l'Estat.

El debat sempre pendent -però ara ja urgent- per afrontar amb garanties d'èxit el futur compartit dels pobles d'Espanya.

No ens està resultant gens fàcil. I no serà perquè no ho hàgim dit clar.

Sembla mentida però seguim topant amb els recalcitrants defensors d'una Espanya que fa dècades va desaparèixer.

I hem de superar també la incomoditat d'una classe política i mediàtica que ha interioritzat com a definitiu un model d'Estat nascut en temps de transicions.

Ho hem dit una i mil vegades. I probablement ens caldrà repetir-ho mil vegades més fins el dia que aconseguim que ningú no ho llegeixi fent-nos un judici d'intencions:

L'Estatut aprovat per gairebé el 90% dels diputats del Parlament de Catalunya està fet amb sentit d'estat, d'Estat espanyol. Volem ser una nació lleial, és a dir, tenim identitat nacional i som lleials al projecte de l'Espanya plural.

Aquest temps de reformes, a partir de la legitimitat de la nostra proposta i de la força de les nostres conviccions, ha d'esdevenir temps per a la pedagogia.

Hem d'adoptar la pedagogia com a instrument de treball, el pacte com a via per avançar i la unitat política i civil del país com a argument d'autoritat.

Moltes gràcies a tots.